

TA'LIMDA INTERFAOL USULLARIDAN
FOYDALANISH – VAQT TALABI

Karimova Adolat Ibragimovna

TDIU “Ozbek va rus tillari” kafedrası katta o‘qituvchisi

Email adolatkarimova000@gmail.com

Izoh. Maqolada mamlakatimizdagi umumta'lim maktablari va oliy o'quv yurtlarida tahsil olayotgan bugungi yoshlar bilan nafaqat an'anaviy, balki zamonaviy, innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda ishlash zarurligi haqida so'z boradi. Ana shunday texnologiyalardan biri o'qitishning interfaol usullaridir.

Kalit so'zlar: dunyoqarash, uyg'onish davri kelajagi, veb-dizaynerlar, testerlar, tizim ma'murlari, KIBERone, BigData mutaxassisi, IT mutaxassislari va robototexnika.

Annotation. The article says about the need to work with today's youth studying in secondary schools and universities in our country, using not only traditional, but also modern, innovative technologies. One such technology is interactive teaching methods.

Keywords: Outlook, the future of the Renaissance, web designers, testers, system administrators, KIBERone, Big Data specialist, IT specialists and roboticists.

Аннотация. В статье говорится, о необходимости работы с нынешней молодёжью, обучающихся в общеобразовательных школах и вузах нашей страны, с использованием не только традиционных, но и современных, инновационных технологий. Одной из таких технологий являются интерактивные методы обучения.

Ключевые слова: мировоззрение, будущее Ренессанса, веб-дизайнеры, тестировщики, системные администраторы, KIBERone, специалист по работе с BigData, IT-специалисты и робототехники.

«Maktab o'qituvchilari, professor-o'qituvchilari, ilmiy va ijodiy ziyolilar, biz yangi Uyg'onish davri shakllanishidagi eng muhim to'rtta ustunni ko'rib chiqamiz»

Sh.M. Mirziyoyev

Kirish. Davlatimiz rahbari Shavkat Miromonovich Mirziyoyev o'z intervyularidan birida “Bugun ta'lim va tarbiya sohasida, farzandlarimiz hayotida yangi davr kirib kelmoqda. Zamonamizda universitetning har bir o'qituvchisi, pedagogi, o'qituvchisi chuqur bilim va keng dunyoqarashga ega bo'lishi, ilm-fan, ta'limning eng so'nggi yutuqlarini faol o'zlashtirishi va ularni o'quv jarayoniga joriy etishi, bir so'z bilan aytganda, mamlakatimizning yetakchi vakili bo'lishi shart. vaqt

va jamiyat. Maktabgacha ta'lim, maktab, oliy va o'rta maxsus ta'lim, fan va madaniyat muassasalari tizimlari kelajak Uyg'onish davrining to'rtta o'zaro bog'langan bo'g'inidir. Biz bog'cha tarbiyachilari, maktab o'qituvchilari, professor-o'qituvchilari, ilmiy-ijodiy ziyolilarni yangi Uyg'onish davri shakllanishining to'rtta muhim ustuni deb bilamiz". [1.1].

Adabiyot tahlili va metodikasi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda 30 yoshgacha bo'lgan yoshlar aholining 60 foizini tashkil qiladi. Ular bir necha yildan so'ng O'zbekistonning eng yirik ishchi kuchiga aylanadi va mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning yangi bosqichiga olib chiqish uchun noyob imkoniyat yaratadi.

Bugun yurtimiz yoshlarining bilim olishga bo'lgan e'tibori va intilishi sezilarli darajada oshdi. Hozirda har bir yosh o'z kelajagi o'ziga, bilim darajasiga bog'liqligini tushunib yetmoqda. Shu bois nafaqat yirik shaharlarda, balki viloyatlar shahar va qishloqlarida ham yoshlarimiz internet tarmog'idan foydalangan holda qo'shimcha ravishda o'z-o'zini tarbiyalash, turli o'quv markazlarida bilimini mustahkamlashga intilmoqda.

Munozara. Aksariyat yoshlarimiz ingliz va boshqa xorijiy tillarni mukammal biladi, texnologiyani yaxshi biladi, kompyuterda mukammal ishlash qobiliyatiga ega.

Mobil ilovalarni ishlab chiquvchilar sifatida yangi kasblar paydo bo'ladi; bulutli arxitektorlar; tizim tahlilchilari; sun'iy intellekt sohasidagi mutaxassislar; veb-dizaynerlar; sinovchilar; tizim ma'murlari; Big Data mutaxassisi, IT-mutaxassislari va robototexnika.

6 yoshdan boshlab ota-onalar o'z farzandlarini KIBERone bolalar uchun turli dasturlash maktablariga, robototexnika, turli o'quv markazlariga yuboradilar, ularda til, dasturlash va hokazolarni o'rgatishadi.

O'z va kelajagimizni boshqaradigan munosib vorislarni tarbiyalash, shunday rivojlangan yutuqlarga erishish va ular bilan birga turish uchun

AQSh, Xitoy, Yaponiya, Germaniya va Buyuk Britaniya kabi mamlakatlarda har bir o'qituvchi quyidagi vazifalarni qo'yishi va amalga oshirishi kerak:

- pedagogik mahoratingizni oshirish;
- darsda yangi bilimlarni taqdim etishga ko'proq e'tibor berish;
- o'quvchilarning yangi fan bo'yicha bilimlarini aniqlash, fanga xos dastlabki ma'lumotlar berish;
- o'quvning texnik vositalari, elektron darsliklar va boshqa materiallardan samarali foydalanish;
- to'g'ri ish usullarini tanlash;
- olingan nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llay olish;
- ilmiy-tadqiqot ishlarini rivojlantirish, ularning natijalarini o'quv jarayoniga joriy etishni jadallashtirish;

-ushbu faoliyat turlarini shakllantirish va ulardan amaliyotda foydalanish bo'yicha treninglar o'tkazish;

- fan va texnikaning eng yangi yutuqlaridan foydalanish

Hozirgi vaqtda o'quv jarayonida zamonaviy, innovatsion texnologiyalardan keng foydalanilmoqda.

Ana shunday texnologiyalardan biri o'qitishning interfaol usullaridir.

"Interaktiv" so'zi lotincha "inter" - o'rtasida, "harakat qilish", bog'lanish, yaqinlikdan olingan. Interfaol usullardan foydalanishdan maqsad darsni qiziqarli, mazmunli, eng muhimi samarali o'tkazishdan iborat. Interfaol usullardan foydalanganda o'quvchilarning bilim saviyasi, fanga qiziqishi ortadi, shaxsiyat shakllanadi, o'quv jarayoniga mas'uliyati ortadi.

Shuni ham ta'kidlash kerakki, universitetlarda interfaol usullar amaliy mashg'ulotlar davomida ma'ruza bilimlarini chuqurlashtirish, kengaytirish, aniqlashtirish, mustahkamlash va rivojlantirish uchun mo'ljallangan.

Ma'lumki, bilimlarni yaxshi o'zlashtirish uchun eski usul etarli emas: faqat o'qish, tinglash va yozish uchun siz ushbu material ustida faol ishlashingiz, o'ylashingiz, muhokama qilishingiz va yordamchi vazifalarni bajarishingiz kerak.

Hozirda biz o'qituvchilar oldidagi asosiy vazifalardan biri o'quvchida mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantirishdan iborat. Interfaol usullardan foydalanganda o'quvchilarning idrok, ong, diqqat, xotira, sezgi, aql, tasavvur, tafakkurning barcha psixik jarayonlari ishtirok etadi. Yuqoridagi barcha aqliy qobiliyatlar faollashadi va muammoni hal qilish uchun o'z fikrlarini izlash, qat'iyat va rivojlantirishga qaratilgan. Bunda materialning intensivligi, tushunishga moyilligi kuchayadi va natija samaraliroq bo'ladi.

Maqolada umumta'lim maktablari o'qituvchilari va oliy o'quv yurtlari o'qituvchilari o'z pedagogik faoliyatlarida foydalanishlari mumkin bo'lgan eng yangi pedagogik texnologiyalardan ba'zilarini keltirilgan. Demak, "Gap a'zolari" yoki "Gap bo'laklari" mavzularini belgilashda o'qituvchi jadval yordamida vazifa:

№1. "Ajratishni o'rganish".

Talabalar birinchi ustunga gap bo'laklarini, ikkinchisiga esa gap a'zolarini yozishlari kerakmi? Jadvalning pastki qismida maslahat berilgan: gap bo'laklari va jumla a'zolarining nomlari. Ushbu usul tufayli o'quvchilar nutqning qaysi qismlari va gap a'zolari ekanligini yaxshi eslab qolishadi, bu ularni chalkashtirmaslik imkonini beradi.

111111Таблица

(Bo'lak, qo'shimcha, ot, bosh gap, kesim, predmet, sifat, kesim, ta'rif, fe'l, modal so'zlar, holat turkumidagi so'zlar, bog'lovchi, holat, son, onomatopoy so'zlar, gerund, predikat, olmosh, ergash gap).

№2. "Jadvalni to'ldiring."

Bu topshiriq “Mustaqil va xizmatchi gap bo‘laklari” mavzusini o‘rganib chiqqandan so‘ng talabalarning mustaqil ishi uchun berilishi mumkin, buning natijasida o‘qituvchi talabalar tomonidan yangi mavzuni o‘zlashtirish darajasini bilib oladi. Va shuni ta’kidlash kerakki, bu vazifa biroz vaqt talab etadi.

№ 3. "Tinglang va yozing!"

O‘quvchilar va talabalarning e’tiborini va xotirasini rivojlantirish uchun rus yoki chet el adabiyoti darslarida siz "Tingla va yoz!" usulidan foydalanishingiz mumkin.

Ushbu usuldan foydalanganda talabalar she’rning audio yozuvini yoki biron bir qisqa matnni diqqat bilan tinglaydilar, so’ngra o‘zlari tinglagan she’rning bosma nusxasini to’ldiradilar, bu erda talabalar etishmayotgan so‘zlarni to’ldirishlari kerak. Ushbu usul yordamida talabalar u yoki bu she’riy asar bilan tanishganlarida, uni 30 foizga yodlashadi, bu esa uni yodlashni osonlashtiradi.

Masalan:

А.С. Пушкин.

Во глубине сибирских руд...

Во глубине сибирских ...

Храните гордое терпенье,
Не пропадет ваш скорбный труд
И дум высокое

Несчастью верная сестра,

Надежда в мрачном ... ,

Разбудит бодрость и веселье,

Придет ... пора:

Любовь и дружество до вас

Дойдут сквозь мрачные ... ,

Как в ваши ... норы,

Доходит мой свободный глас.

... тяжкие падут,

Темницы рухнут — и свобода

Вас примет радостно у входа,

И братья ... вам отдадут.

Eslatma: Bu erda siz zamonaviy nutqda kamdan-kam qo'llaniladigan yoki umuman ishlatilmaydigan so'zlarni o'tkazib yuborishingiz kerak, so'ngra tushuntirish lug'atlarida ushbu so'zlarning leksik ma'nosini qidirishingiz kerak. Ushbu texnikadan foydalanganda talabalar izohli lug'atlar bilan tanishadilar va ular bilan ishlashni o'rganadilar.

№ 4. "Raqamlar gapirganda"

Bu usul guruhlarda ishlashda foydalidir. Bu tur, oldingi berilgan usullar singari, o'quvchilarning diqqatini va xotirasini o'rgatadi.

Guruhlarda mustaqil o'qish uchun o'quvchilarga yozuvchi yoki shoirning hayoti va ijodiga oid asosiy faktlar, ya'ni tug'ilishi, kelib chiqishi, ta'limi, xizmati, mehnati, oilaviy munosabatlari kabilarni o'z ichiga olgan tarjimai holi matni beriladi.

Matni (o'rganilayotgan shoir yoki yozuvchining tarjimai holi) o'qib chiqqandan so'ng, ishtirokchilar o'qituvchi tomonidan tayyorlangan qog'ozga sanalar ko'rsatilgan holda eslab qolishlari va ilgari o'qilgan matndan ushbu shaxsning hayotida sodir bo'lgan voqealarni yozishlari kerak. jadvalda ko'rsatilgan sana bo'yicha yozuvchi.

Pushkin Aleksandr Sergeevich (1799 - 1837)

Hayot va ijodning asosiy sanalari

1799 yil 26-may (6-iyun) - Moskvada iste'fodagi mayor Sergey Lvovich Pushkin va uning rafiqasi Nadejda Osipovna (niki Gannibal) oilasida tug'ilgan.

1811-1817 - Tsarskoye Selo litseyida o'qish.

1814 yil - birinchi nashr. "Evropa xabarnomasi" jurnalining 13-sonida "Shoir do'stiga" she'ri.

1817-1820 yillar - Peterburg davri. Tsarskoye Selo litseyini tamomlagan, tashqi ishlar kollegiyasida xizmat qilgan.

1824-1826 yillar - Mixaylovskoyeda surgun.

1825 yil - K *** she'ri yozilgan ("Men ajoyib bir lahzani eslayman ...")

7 noyabr - "Boris Godunov" fojiasi tugadi.

1831 yil - Natalya Nikolaevna Goncharova bilan to'y.

1837 yil, 27 yanvar - Qora daryoda Dantes bilan duel. U Sankt-Peterburgda vafot etgan va Pskov viloyatidagi Svyatogorsk monastirida dafn etilgan.

1837

1831

1824

1811–1817

1814

27 yanvar

1799

1825

1824-1826

1817-

1820

26 may

(6 iyun)

№ 5. "Davra suhbatlari".

Ushbu usul ko'pincha qo'llaniladi, masalan, o'tilgan mavzuni takrorlashda guruhlariga "Nutq qismlari" yozuvi bo'lgan varaqlar beriladi. O'quvchilar qog'ozga gapning bir bo'lagini, qanday savolga javob berishini, gapda nima bo'lishi mumkinligini yozib, shu bo'lak bilan gap tuzishlari kerak. Oxirida javoblar tekshiriladi, noto'g'ri javoblar chiziladi va butun jamoaga ball beriladi.

Usul raqami 6. "Qora quti".

Talabalar har xil murakkablikdagi vazifalari bo'lgan kartalarni tanlaydilar va savollarga mustaqil javob beradilar.

Masalan, nolingvistik universitetlarda "Predmet-predikat munosabatlarining ifodasi. Shaxsning malakaviy xususiyatlarini ifodalash (ob'ekt, hodisa). Vazifa bilan alohida varaqlarda: "Ushbu so'zlar bilan jummalarni mavzu sifatida tuzing va yozing." Guruh a'zolarining har biri o'zi tuzgan gapni o'qib, berilgan so'z gapda sub'ekt vazifasini bajarishini isbotlashi kerak.

Natija. Rus tili darslarida interfaol usullardan foydalanish o'qitishga kompetensiyaga asoslangan yondashuvning asosiy tamoyillariga javob beradi. Ushbu usul sizga rejalashtirish va mulohaza yuritishni tashkil etish, o'quv va kognitiv faoliyatingizni o'z-o'zini baholash, savollar berish va hodisalarning sabablarini izlash, xulosalar shakllantirish, og'zaki va yozma nutq so'zlash qobiliyati kabi ta'lim va kognitiv kompetensiyalarni faol shakllantirishga imkon beradi. Sizing ishingiz natijalari, texnologiyadan foydalangan holda loyiha (taqdimotlar) va o'quvchilarning muvaffaqiyatli o'zini o'zi anglashi, individual intellektual qobiliyatlarini rivojlantirish uchun sinfda sharoit yaratishga imkon beradi.

Xulosa. Hozirgi vaqtda har bir talaba mustaqil ravishda yangi bilimlarni egallashi, ularni vazifalarni hal qilishda amaliyotda qo'llashi; turli ma'lumotlar bilan ishlash, tahlil qilish, umumlashtirish; muammolarni hal qilishning oqilona usullarini tanqidiy izlay olish. Talabalarning fikrlashni faollashtirishga qaratilgan, yuqori darajadagi interaktivlik, motivatsiya va o'quv jarayonini idrok etish bilan tavsiflangan usullar va yordam:

- talabalarning bilim faolligini faollashtirish;
- talabalarning ijodiy faolligini rivojlantirish;
- o'quv jarayoni samaradorligini oshirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoev Sh.M. Erkin, demokratik va obod O'zbekiston davlatini mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlis

palatalarining qo‘shma majlisidagi lavozimiga kirishish marosimidagi nutqi. 12/15/2016.

2. Axmedova L.T.Lagay E.A. Rus tili va adabiyotini o‘qitishning zamonaviy texnologiyalari. - T.: "Fan va texnologiyasi". 2016 yil.

3. Konysheva A.V. Zamonaviy o‘qitish usullari. - Minsk, 2007 yil.

4. Lvov M.R. Lug‘at - rus tilining metodologiyasi bo‘yicha qo‘llanma M., 1997 yil.

5. Nizom - Jizzax davlat pedagogika ...<https://jdpu.uz> › Universitet.

INTERNET RESURSLARI

6. <http://kak-bog.ru/texnologiya-razvitiya-kriticheskogo-mishleniya>

7. <http://www.hi-edu>.

8. <https://uza.uz/ru/posts/vystuplenie-prezidenta-respubliki-uzbekistan-shavkata-mirziye-30-09-2020>.